

(12) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। 29 ਸਤੰਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ-ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਤੱਕ 18% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਵੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ ਜੇ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਆਰਐਸਏ ਨੰ. 2000 ਦੇ 2415

13 ਜੁਲਾਈ, 2000

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ —ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ — ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ — ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੀਮੋ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਅਪੀਲੇਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਯੋਗ ਹੈ।

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ. ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸ਼ਰ੍ਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪਰਾ ੫)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ "ਪਰਾਲੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ"। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ਪਰਾ ੮)

ਅਮਰ ਵਿਵੇਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਨਿਰਣਾ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 29 ਮਾਰਚ, 2000 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ:-

- (i) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (ii) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (iii) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ;

- (iv) ਸਮਝੌਤਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

(4) ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਗਾਊਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤਿੰਨ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੈਰੇ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਥਿਤ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ 1970 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੁਦਈ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਥਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਸਾਂਝਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।”

ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪੈਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੰਦੀਬਾ ਡਗਦੂ ਕਦਮ ਬਨਾਮ ਸਾਵਿਤਰੀ ਬਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (1), ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ।

(6) ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 785 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਤੀ 27 ਮਈ 1986 ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। 20,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ 1 ਨੂੰ ਰੁ. ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ 23,000/- ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, - ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.ਏ. ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਮੈਨੂੰ ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਸਨ। 23,000 ਪੈਲੇਟਿਫ ਤੋਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ, ਜੋ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪੀ.ਏ. ਮੈਂ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।

(8) ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, , ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ* ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੇਸ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ

ਬਿਆਨ. ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ "ਪਰਾਲੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ"। ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਪਟਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ/ਮੁਦਈ ਦੀ ਨੁਕਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ *ਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ (3)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਲੀਨੇਟ ਕੋਰਟਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ *ਸੀਮਾਇਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਵੀ.ਐਮ ਜੈਨ, ਜੇ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਰ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ MISC। ਸੰ. 25298/2000 ਦੇ ਐਮ

11 ਅਗਸਤ, 2000

ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 — ਐੱਸ., 439 (2) ਅਤੇ 482 — ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ — ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ — ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ — ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ—ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਾਵਰ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਹੋਲਡ, ਹਾਂ — ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ — ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ .